

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2022
9. volební období

ZÁPIS
z 20. schůze
hospodářského výboru,
kteřá se konala dne 16. listopadu 2022

v budově Poslanecké sněmovny, Sněmovní 1, 118 26 Praha 1
místnost č. 306

Přítomni: viz prezenční listina

Omluveni: Klára Dostálová, Martin Kolovratník, Ondřej Lochman, Monika Oborná

PROGRAM:

1)

Schválení programu schůze

Schůzi výboru zahájil a řídil předseda **Ivan Adamec**; přednesl omluvy členů HV a načetl program schůze – hlasování o programu: 14 pro, 0 proti, 0 se zdrželo.

2)

Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů – sněmovní tisk 335

Návrh zákona představil **ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela** – předkládaný ST je adaptační novelou nařízení Rady EU o intervenci k mimořádné situaci, která řeší vysoké ceny energií a stanoví strop pro nepřiměřeně vysoké tržní příjmy z prodeje elektřiny → nařízení Rady EU neřeší jakým způsobem mají být nadměrné příjmy vybírány a neupravuje ani další zásadní otázky (uložení povinností konkrétním výrobcům strpět odvedení části svých výnosů) → nutné přijetí vnitrostátní úpravy v rámci stanovení jasných pravidel pro odvod z nadměrných příjmů → z hlediska hmotně právního dává nařízení Rady EU členským státům možnost nastavit stropy pro jednotlivé výrobní technologie – zastropování inframarginálních zdrojů, kromě závěrných (nejdražších) zdrojů → úroveň, na níž budou tržní příjmy zastropovány, by neměla ohrozit schopnost výrobců na něž se vztahuje, včetně výrobců energií z obnovitelných zdrojů, získat zpět své investiční a provozní náklady a zároveň by jejich úroveň měla motivovat a stimulovat budoucí investice potřebné pro dekarbonizaci a spolehlivou energetickou soustavu → novela reaguje na mimořádnou tržní situaci, zatímco za

normálních okolností příležitostná a krátkodobá maxima cen lze považovat za běžný rys trhu, jakéhokoliv, nejen trhu s elektřinou a mohou být takovéto výkyvy pro některé investory užitečné → extrémní a trvalý nárůst cen (trvajících od 02/2022) se od běžné tržní situace výrazně liší → strop pro tržní příjmy by proto neměl být stanoven pod přiměřenými očekáváními účastníků trhu → MPO se snažilo přiměřená očekávání definovat na úrovni cen elektřiny v době nejvyšší poptávky před ruskou agresí na Ukrajině → novela definuje poplatníka odvodu, předmět odvodu, správce odvodu a další podrobnosti nutné k aplikaci předkládaného nařízení v praxi → celoevropské řešení předpokládá zastropování na hodnotě 180 EUR za MWh, přičemž členskými státy je umožněno rozlišovat mezi jednotlivými technologiemi určenými pro jednotlivé druhy výroby → novela určuje strop tržních příjmů diferencovaně pro jednotlivé technologie → při návrhu bylo vycházeno z kvalifikovaných odhadů a nákladových modelů tak, jak byly k dispozici od renomovaných poradenských firem → zároveň v souladu s nařízením Rady EU se využívá možnost vyloučit z předmětu odvodu určité příjmy z prodeje elektřiny taxativně tak, jak jsou vyjmenovány v návrhu Rady EU (výroby elektřiny s instalovaným výkonem menším než 1 MWh) → novela stanovila, že správcem odvodu bude ERÚ → důvodem je přísně nedaňový charakter diskutovaného nařízení → v pojetí zmíněného odvodu se jedná o cenovou regulaci, tzn. regulaci výrobních cen elektrické energie, čemuž odpovídá, dle § 17 energetického zákona, gesce ERÚ → MPO zajistila spolupráci s finanční správou - možnost dožádat doprovedení úkonů nebo jiných postupů orgánů finanční správy, zároveň metodickou podporu a i to, že případné spory mezi správcem odvodu a dožádaným orgánem bude řešit Ministerstvo financí → nařízení Rady EU je omezeno do poloviny r. 2023, oproti tomu zákon je navrhován na celý rok 2023 → nařízení Rady umožňuje přijímat opatření nad rámec nařízení Rady → MPO vycházelo z velmi běžného obchodu s ročními produkty a zároveň navrhovaná pomoc formou zastropování cen je koncipovaná na celý r. 2023 z čehož vychází, že i odvod bude platit pro celý r. 2023 → MPO odmítlo některé z navrhovaných požadavků (např. navýšení stropu pro spalovny komunálního odpadu ze 100 EUR za MWh na 180 EUR) z důvodu nedoložení, že navrhovaná částka na základě výchozích nákladových modelů, jak jsou k dispozici, je nedostatečná → zrušení povinnosti auditovat data pro správce odvodu z důvodu toho, že tato povinnost pomůže při kontrolní činnosti → naopak souhlas doplnit povinnost nařízení určit špičkové hodnoty pro úspory - povinnost doplnění byla přidělena ERÚ → vzhledem k naléhavosti přijetí navrhované úpravy se navrhuje projednání ve stavu legislativní nouze → nutná včasná adaptace EU nařízení → v opačném případě by hrozily státu hospodářské škody v důsledku nemožnosti vybrat a následně přerozdělit finanční prostředky v řádu miliard Kč → (přehledová tabulka podaných pozměňovacích návrhů včetně stanovisek Ministerstva průmyslu a obchodu viz <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3506&ido=1550&td=22&cu=20>).

Zpravodaj **Ivan Adamec** doplnil, že projednávání se také účastní zástupci Ministerstva financí a zástupci ERÚ. Osobně nerad projednává toto téma ve zrychleném řízení (ve stavu legislativní nouze), ale situace není jednoduchá. Přijímaná legislativa je s platností od 1. prosince 2022. tím je vysvětleno vše. Obsah byl podrobně popsán ministrem Síkelou. Stručně se vyjádřil k oblasti odvodů. Komentoval novou úlohu ERÚ. Pozitivně vnímá úpravu v novele, kdy ERÚ může delegovat výběr poplatků na finanční úřady nebo speciální finanční úřady. Upozornil, že se v žádném případě nejedná pro producenty o daňovou položku, ale o položku nákladovou. Představil dva pozměňovací návrhy, ke kterým jsou souhlasná stanoviska MPO. Do pátečního projednávání na plénu očekává větší

množství PN. Oznamil, že v přípravě je zastropování velkých firem a může se stát, že jedním z PN bude tato problematika v rámci projednávání této novely. Sdělil, že tyto odvody se doplňují s windfall tax – je zřejmé, že příjmy mohou být v této oblasti výrazně vyšší – vysvětlil. Věřil ve shodné závěry při pátečním projednávání Sněmovnou.

V rozpravě dále vystoupili:

Karel Havlíček – nařízení EU jednoznačně říká, že odvody z nadměrných příjmů se vážou na výrobu elektřiny a v rámci windfall tax se vztahuje na ropu, zemní plyn, uhlí a rafinace → uvedený nesoulad považuje za nejzásadnější → jak je ošetřeno, aby nedošlo k budoucímu zrušení Ústavním soudem;

Jozef Síkela – posuzování dvojího zdanění proběhlo celou řadou renomovaných právních kanceláří, včetně Legislativní rady vlády ČR a je vyloučeno už tím, že se jedná do určité míry mezi tím, kde lze aplikovat oboje (tzn. odvod, který není daní) a daň z neočekávaných příjmů → odvod snižuje základ daně → nejedná se tedy o dvojí zdanění → osobně nemá důvod rozporovat renomované názory, ani názor Legislativní rady vlády → nevylučuje, že nebude někdo, kdo by chtěl „Ústavní test“ provést, ale v tuto chvíli vychází z právních posudků, které má aktuálně k dispozici;

Karel Havlíček – podstata nespočívá ve dvojím zdanění, ale ve dvojím zatížení → EU komise jasně říká, že nemůže být odvod z nadměrných příjmů současně součástí windfall tax;

Jozef Síkela – tato otázka také diskutována → jde o aspekt rdousícího efektu, který by v tomto případě byl posuzován do jaké míry zmíněné dvojí zatížení vyvolává rdousící efekt a právě podle konstrukce odvodů i windfall tax, kdy jedna nechává dostatečný prostor na pokrytí provozních nákladů, investičních apod. a druhá zdaňuje výhradně nadměrné zisky ve srovnání s jiným obdobím → aplikace aspektu rdousícího efektu je vyloučena → opět jde o právní názor;

Berenika Peštová – nesouhlasila s vyjádřením ministra Síkely ohledně stanoviska Legislativní rady vlády (odbor kompatibility prostřednictvím ministra Šalamouna upozorňoval na uvedené posl. Havlíčkem, ve smyslu, že jde o protiústavní krok);

Ivan Adamec – vyjádření Ústavního soudu nelze předjímat → ministr mohl pouze upozornit, že může být považováno za protiústavní;

Jozef Síkela – odbor kompatibility není pan Šalamoun → jde o jiný útvar → pan ministr Šalamoun dal k tomuto návrhu, stejně jako Legislativní rada vlády, kladné stanovisko;

Zuzana Ožanová – ad bod 7 v důvodové zprávě → citovala → dopad pouze na státní rozpočet; v minulosti na plénu chválila obsah důvodové zprávy z pera MPO v souvislosti s grafy a tabulkami, ve kterých se velmi dobře orientovalo → nyní kritizuje absenci popisu požadovaného dopadu na podnikatelské prostředí; současně by ráda znala vyjádření ERÚ, jak je na novou gesci připraveno;

Patrik Nacher – také požaduje vyjádření ERÚ k nové gesci; současně informoval o PN pro zvýšení finančních prostředků pro ERÚ ve SR pro r. 2023 v této souvislosti; jak je to s výhledy, pokud jde o finance → zatímco v médiích bylo přetřásáno 85 mld. Kč z windfall tax a 15 mld. Kč odvod z nadměrných příjmů má již nyní nové informace (120 mld. Kč) → jaká je skutečnost;

Ivan Adamec - rozumí obavám, které zde zaznívají → žaloby společností k Ústavnímu soudu očekává;

Jozef Síkela - pokud se jedná o EU problém a ceny energií, vždy MPO zastávalo názor, mít celoevropské řešení → zároveň nebylo v minulosti zřejmé, jaké ceny budou vyjednány a jaké EU normy se podaří prosadit a schválit; v tomto duchu MPO přislíbilo připravovat lokální řešení tak, aby v určitém čase bylo schopné lokální i evropské řešení synchronizovat → v daném případě se neděje nic jiného; při koncipování SR a windfall tax byly na stole informace aktuální pro danou dobu → do SR 2023 byl vložen konzervativní odhad (100 mld. Kč) → v té chvíli nebyla známa podoba a konečné nastavení jednotlivých limitů a cenových stropů pro odvod tak, jak je nastaveno dnes v novele → velké množství vzniklo ještě před evropskou úpravou → podrobně popsal, jakým způsobem může dojít ke změně částek v odhadovaných výších odvodů vs. windfall tax → aktuálně jde o 80 mld. Kč, ale zároveň tato suma sníží výběr windfall tax o 40 mld. Kč → stále jde o kvalifikovaný odhad;

René Neděla - doplnil citaci z EU nařízení ohledně rdousícího efektu v oblasti limitů; nařízení samo o sobě přímo říká: vzhledem k tomu, že toto zastropování tržních příjmů ponechává mezi přiměřenými celkovými měrnými náklady na výrobu energie a stropem pro tržní příjmy značnou rezervu, nelze očekávat, že by narušilo investice do nových infrastrukturních kapacit → samo EU nařízení se zabývalo problematikou jednotlivých limitů a zda by mohl nebo nemohl být rdousící efekt i novými investicemi; dále citoval čl. 8 vnitrostátního krizového opatření zároveň hovořící o tom, že členské státy mohou zavést opatření, které dále omezují tržní příjmy výrobců vyrábějících elektřinu ze zdrojů uvedených v čl. 1, včetně možnosti rozlišovat mezi technologiemi (členské státy mohou limit 180 EUR/MWh snižovat dolů) a současně písm. b) hovoří o tom, že mohou stanovit vyšší strop pro tržní příjmy u výrobců vyrábějících elektřinu ze zdrojů uvedených v čl. 7 (kde jsou jednotlivé definice), přesahují-li jejich investice a provozní náklady maximální výši stanovenou v čl. 6 → dává zmocnění jednotlivým členským státům cenu snižovat nebo zvyšovat - tolik pro dovysvětlení z obav ohledně rdousícího efektu;

Karel Havlíček - oponoval - nejde o rdousící efekt, jde o to (zmíněno již v připomínkových řízeních), že je v rozporu s evropským právem → dle toho není možné vše spojit do jednoho → vysvětlil, proč zastává názor, že se tímto jde proti nařízení EU;

Ivan Adamec - požádal o klid a konstruktivní projednávání;

Jozef Síkela - nerad by vedl obecnou rozpravu v duchu jak je řešeno v jednotlivých zemích, pokud se jedná o daňovou oblast → považuje za nedůstojné; předkládaná novela prošla posouzeními několika renomovaných právníků → osobně respektuje, že může být jiný právní názor, ale Vláda se musí v konečné fázi k nějakému právnímu názoru přiklonit → v tomto případě se přiklonila k samotnému názoru Legislativní rady vlády tzn., že takto nastavená kombinace není v rozporu s českým, ani s evropským právem;

Roman Kubíček - jde o zodpovědnost Vlády, která si za své rozhodnutí bude ručit → osobně by volil jinou kombinaci, jiné řešení; jaký styl tržních příjmů bude platit pro jiné, než komunální odpady - v novele definovány pouze komunální odpady a postrádá průmyslové → MPO doporučil přehodnocení a uvedení do legislativního pořádku; v novele se vyskytuje dvojí definování biomasy, které také doporučil přehodnotit, příp. zda je takto legislativně v pořádku; zaslechl informaci o zainvestování 2 mil. EUR do německého průmyslu

→ analytika hovoří o částce 665 mld. Kč pro dorovnání českým firmám z pohledu adekvátnosti → považuje za obrovský průšvih → částky, které se chystá ČR vybrat jsou zanedbatelné výše;

Jozef Síkela - Česko si je vědomo plánů německé vlády v rámci dočasného krizového rámce dosáhnout rozvolnění kontrolních parametrů, které se např. vztahují k provozním ztrátám atd., pokud se jedná o jejich představy o tom, jak mají vypadat jednotlivé cenové stropy; v případě, že by došlo k takovému návrhu, musel by tento být notifikován EU komisí → pokud by nebyl notifikován, má EU komise povinnost infringementu a povinnost žádat příslušný stát, aby vymáhal peníze zpět, včetně úroků; ČR je předsednickou zemí, diskuse je nějakým způsobem ze strany ČR moderována a zároveň je slyšet, jaký mají pohled ostatní členské státy → může se stát, že pokud by nějaký stát prosadil svoji vůli proti vůli ostatních, dojde k jiným rozhodnutím, které budou založeny např. na kvalifikované většině a nemusí se líbit jednomu konkrétnímu státu → jde o něco, čím jsme se naším předsednictvím zatím vyhnuli → většinově dosažení absolutní většiny; záložní varianta je připravena → souvisí i s některými legislativními návrhy, které MPO připravuje „do šuplíku“ → pravděpodobně v pátek bude připraven nějaký prostor pro jejich aplikování v případě, že by tato situace nastala → upozornil, že jde o mimořádné prostředky, které budou použity pouze v případě, že by k dané situaci došlo → otevřeně sdělil, že boj s německými možnostmi a německou ekonomickou silou, podpořeno i dohodou s Hospodářskou komorou, Svazem průmyslu a dopravy, je snaha pomoci v rámci možností ČR, ale není možné dorovnávat německou pomoc → ČR takovou výši prostředků nemá; připravenost na krizový scénář je → kroky jsou podnikány, ale současně se podnikají kroky, aby ochrana vnitřního trhu a princip schvalování veřejné podpory byl zachován tak, že nesmí dojít k výhodě velkých a bohatých států oproti menším;

Radim Fiala - osobně si myslí, že otázku dvojího zatížení prověří až Ústavní soud → firmy si toto líbit nenechají; ohledně Německa → pokud chtějí zachránit svůj průmysl dojde k podpoře a nebudou se nikoho ptát → osobně si vědomi problému jsou...; nedokáže si představit jak je zajištěno kam půjdou peníze z odvodů → bude se něco odvádět do EU a současně, pokud dojde k vybrání prostředků, počítá Vláda s tím, že půjde o finanční prostředky výhradně na kompenzace firmám a rodinám na energetickou krizi → obává se rdousícího efektu ve Vládě, např. ze strany ministryně obrany pro využití vybraných prostředků v jiné sféře → je zajištěno použití tam, kde použito má být?

Ivan Adamec - reagoval na uvedené k ministryni obrany;

Jozef Síkela - využití finančních prostředků si osobně ohlídá → dosavadní pomoc 100 + 30 mld. Kč se kryje s hodnotami budoucími → od začátku MPO sděluje to samé → jednotlivá opatření a kroky míří k vypořádání se s energetickou krizí; v textech nařízení je přímo definováno, že tyto prostředky se mají použít na pomoc domácnostem a firmám → jiný záměr není; pokud by pominul důvod trvání mimořádných opatření, zkrátí se doba po kterou budou v platnosti; současně není ani počítáno s využitím prostředků na jinou energetickou infrastrukturu → ostatní (TAL, případný nákup zásobníků, investice do chybějících propojení) budou vykrývány z jiných položek, primárně je snaha o zajištění z EU fondů;

Berenika Peštová - reagovala k vyjádření o odboru kompatibility → objevilo se ve zprávě, která byla předložena → uvědomuje si, že p. ministr Šalamoun vysvětlil, že Vláda je kolektivní orgán a i když namítá, je přehlasován → s uvedeným posl. Kubíčkem souhlasí - jde o odpovědnost této Vlády; odbor

kompatibility hlídá EU právo, jak je transponované do českého práva → především hlídá, pokud dojde ke kolizi → hlavní důvod, proč dané zmínila; apelovala na nutnou komunikaci s ministerstvem životního prostředí v oblasti definování odpadů; byly vypořádány všechny zásadní připomínky od Svazu průmyslu a Hospodářské komory nebo zůstaly některé oblasti s rozporem, případně byl přijat kompromis?; v novele postrádá účelovou vázanost vybraných financí → pomohlo by i k utišení opozice;

Jozef Síkela – ohradil se k uvedenému posl. Peštovou o vyjádření ministra Šalamouna → osobně sdělil, že ministr Šalamoun schválil novelu tak, jak je předložena; navržené připomínky byly většinou akceptovány → výčet akceptovaných i neakceptovaných zmínil částečně již v úvodu → připomínkové řízení nebylo nejdelší, ale probíhalo velmi intenzivně;

Ivan Adamec – požádal o nekonfliktní projednávání;

René Neděla – část připomínek akceptováno → u ostatních došlo k vysvětlení; doplnil, že EU nařízení hovoří o tom, že veškeré nadměrné příjmy plynoucí z uplatnění stropu pro tržní příjmy mají být použity na financování podpory konečných odběratelů elektřiny → účelnost využití vybraných finančních prostředků obsažena již v samotném nařízení EU; vysvětlil definici komunálního odpadu z hlediska evidence odpadu;

Václav Král, poslanec – v úvodu sděleno ministrem, že nebyla dostatečně známa kalkulace nákladů na výrobu elektřiny ve spalovnách → vyhlášením meziresortního připomínkového řízení v pátek odpoledne s požadavkem na reakce do pondělního rána, je toto opravdu složité → uvedené sazby postrádají elementární logiku → zastává názor, že je spouštěn jakýsi hon na čarodějnice ve smyslu, že jsou zdaňovány stabilní zdroje, které drží českou energetiku (jádro, uhelné kapacity); úroveň 100 EUR nedává elementární logiku → provozovatelé dotčených zařízení toto dostatečně deklarovaly → osobně dostával mnoho e-mailů od solární asociace apod., ve kterých byl kárán, že je brzděn rozvoj nejlevnějších zdrojů na výrobu elektřiny (solární) → výrobní náklady z fotovoltaiky jsou na ¼ výrobních nákladů oproti jádru → doplnil posl. Kubíčka v oblasti odpadů a na příkladu vysvětlil oprávněnost požadovaného navýšení stropu na 180 EUR;

Ivan Adamec – požádal předsedu Rady ERÚ o reakce na dotazy, které v průběhu diskuse zazněly;

Stanislav Trávníček – ERÚ na oblast odvodů ve výši miliardových částek aktuálně připraven není → při projednávání rozpočtu došlo v průběhu projednávání ve vztahu k ERÚ ke změnám, které napomohou ERÚ zajistit zmíněnou činnost → proběhla schůzka s ministrem financí p. Stanjurou, na které byla dohodnuta spolupráce a na základě této schůzky začala pracovní jednání → ze strany MF podána pomocná ruka; ze strany MPO bylo doplněna možnost dožádání úkonů a řízení vůči orgánům finanční správy → dává ERÚ možnost spolupráce; aktuální připravenost není, ale všechny kroky jsou směřovány k zajištění funkce, kde nedílnou součástí je spolupráce s MF;

Ivan Adamec – oznámil, že osobní slib předsedovi ERÚ o promluvení si s ministrem financí splnil;

V podrobné rozpravě zpravodaj **Ivan Adamec** informoval, že dosud byly podány dva pozměňovací návrhy. V případě, že je vůle předložit nyní na schůzi další PN dává tímto prostor, ale osobně by raději jejich předložení při pátečním projednávání na plénu i s ohledem na možné vypořádání v mezidobí ze strany

MPO – předložení dalšího PN nikdo nevyužil. Stručně představil předložené PN a navrhl proceduru hlasování o PN tak, jak je uvedeno ve vypořádání ST 335 vypořádání PN_MPO (viz <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3506&ido=1550&td=22&cu=20>).

Hlasování:

1. PN posl. Kučery a Telekyho: zpravodaj + MPO souhlas – 18 pro, 0 proti, 1 se zdržel;
2. PN posl. Adamce: zpravodaj + MPO souhlas – 18 pro, 0 proti, 0 se zdrželo;
3. usnesení HV: 19 pro, 0 proti, 0 se zdrželo – usnesení č. **111**.

(viz <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=220215>).

Ivan Adamec ukončil projednávání ST 335.

3)

Různé

—

4)

Návrh termínu a pořadu příští schůze výboru

Příští schůze HV proběhne ve čtvrtek 24. listopadu 2022 od 9:30 hodin. Na program bude zařazen ST 313 (po druhém čtení).

Hlasování o závěrečném usnesení (hlasovací listina) je přílohou tohoto zápisu a naleznete ji zde:

<https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3506&ido=1550&td=22&cu=20>.

Marek NOVÁK v. r.
ověřovatel výboru

Ivan ADAMEC v. r.
předseda výboru

Zapsala: Kateřina Tůmová
Dne: 25. listopadu 2022

Za správnost: Kateřina Tarant, tajemnice výboru